

קול שמואל

פרשת בא. גיליון 154

העלון מוקדש לרפ"ש ולהצלחה בכל העניינים: בני בנימין בן מרים, אברהם בן מרים, אביבה בת מרים, הארי מאיר מיימון בן שימי. בתי בת מרים, דוד בן ניירה. בתוך שאר חולי עמו ישראל. ולרע של קיימא: לדינה בת מרים אזה. ולעילוי נשמת חיה שרה בת אברהם.

זמני כניסת שבת

לוח ירושלים

הדלקת הנר.....32: 16:

מוצש"ק.....48: 17:

רבינו תם.....26: 18:

הרה"צ יהודה צדק שליט"א
ראש כולל קבר שמואל הנביא.

"העקשנות של פרעה"

ונשמתו הטהורה שבקרבו והיצר הטוב מואסים בתענוגי העולם וחושקים למצוות ומעשים טובים. **האדם מתעקש ללכת אחרי שכנועיו של יצר הרע ולבסוף לאחר שבעים שנה מתברר לו שהכל היה סבל כלשון ה"מסילת ישרים" - כי מה הם חיי האדם בעה"ז או מי הוא ששמח ושלם ממש בעה"ז "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ורהבם עמל ואון" בכמה מיני צער ותלאים ומכאובים וטרדות ואחר כל זאת המות, ולאחר מכן בא היצר הוא השטן הוא מלאך המות ונותן לו דין וחשבון על כל מה שנהנה מעוה"ז ללא צורך, והוא בעצמו מעניש אותו ומיסר אותו בגיהנם, על כל הנאות העוה"ז שהוא שכנע אותו שכדאי לו להנות מהם, א"כ מה הרויח האדם בעקשנותו לשמוע בקול יצרו הרע גם סבל שבעים שנה וגם יענש ביסורי הגיהנום.**

משל למה הדבר דומה: שתי עיירות של יהודים, שהיו בשני צידי הגבול שבין פולין ורוסיה, וביניהם כשתים או שלש קילומטרים, והנה קבצן אחד רצה להבריח סחורה מצד אחד של הגבול אל הצד השני ולהרויח כמה פרוטות, בלילה לקח הוא חבילה גדולה על כתפיו, והחל צועד לעבר השני של הגבול. עוד הוא הולך לאישו, בקומה כפופה תחת עול המשא רואה הוא לפתע לפניו שוטר...

כמוכן הקבצן נפחד מאד, השליך החבילה מעל כתפיו והמתין לתוצאות. אבל לרוב פליאתו השוטר מביט עליו רואה אותו ואינו אומר כלום משראה שאין השוטר עושה מאומה, ניגש בפסיעות מהוססות אל החבילה לקח אותה על כתפו, המשיך אט אט בדרכו והשוטר עדיין מביט עליו וכך המשיך בדרכו. לבסוף כשכבר הגיע ממש לגבול והנה עוד כמה פסיעות הוא בעבר השני ניגש אליו השוטר וצעק: מה יש לך בחבילה. הקבצן התחיל לגמגם כמוכן, והשוטר הבין מיד במה מדובר, נפנף לו בחרבו והורה לו לחזור מיד למקומו.

אמר לו היהודי: רשע מרושע שכמותך הלא ראית אותי מיד בהתחלה וגם הלכת אחרי כל הדרך מדוע שתקת למה לא החזרת אותי כשהיית עדיין בתחילת דרכי? אלא שרצית להכעיסני, לשבור אותי בגופי ונפשי מפחד ומכובד המשא שעל כתפי, וכעת אתה מחזירני שוב לישא המשא הגדול הזה ולשווא.

כך היא דרכו של יצר הרע - מלאך המות מניח לאדם את הבלי העולם ותענוגיו ומשכנעו שכדאי לו להנות מהם ושרק יהיה לו טוב מזה בזה ובבא, וכשאדם גומר לבלות "בטוב" המדומה שבעים שנה, בא אליו הוא בעצמו ומעניש אותו על כל מה שעשה.

שבת שלום ומבורך...

בפרשה נאמר "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים". הנה הקב"ה הורה לפרעה לשלח את בני ישראל מארצו **פרעה התעקש ולא רצה לשלחם, וחשב שירויח בזה שבני ישראל ישארו במצרים לעולם ויהיו לו עבדים לעולם ועד,** ומה הרויח בהעקשותו? לבסוף גם שלח את בני"י, גם הנחילם את ממון מצרים, וגם ספג מכה אחר מכה, וכל מצרים מתו ובנ"י נשארו חיים וקיימים, "ה' ישחק למו" מה יצא לו מכל העקשנות נשאר ריק וספג מכות...

כעין המעשה שהובא ב"מקדש דוד" לר' דוד הנגיז נכדו של הרמב"ם שמסופר על רבי יוסי בן קסמא, שנשבו שני בניו מירושלים ע"י שר אחד מאדום, שגזל אותם ושבאם, הלך רבי יוסי לשם, ואמר לאותו השר, טול מאה מנה ותן לי את שני הילדים ולא רצה. הלך רבי יוסי התענה והתפלל לפני הקב"ה להושיעו ולהשיב לו את שני ילדיו, שלח הקב"ה את המלאך מיכאל שילקה את השר בחולי גדול בבטנו, והיה צערו גדול ולא יכל לסבלו, אמרו לו אוהביו שמא חולי זה בא לך בסיבתו של אותו יהודי, שבא לפדות את בניו ולא רצית לתנם לו.

מיד שלח השר אחרי רבי יוסי שיבוא אליו, כיון שנכנס רבי יוסי לחדרו, סר ממנו כאבו, אמר לו השר תן לי המאה מנה שאמרת וטול את שני הילדים, אמר לו רבי יוסי נותרו לי רק שמונים מנה בלבד, כעס עליו השר וגרשו מביתו. **לאחר שיצא, גבר חוליו של השר וחש מאוד ברע, חזר וקרא לרבי יוסי ואמר לו, תביא השמונים וקח את הילדים,** אמר לו רבי יוסי נותרו לי רק חמישים מנה, גער בו השר, והיה החולי הולך וגדל עד שלא יכל השר לסבול יותר.

סוף דבר אמר השר לרבי יוסי מה רצונך, אמר לו רצוני לטול את הילדים בחינם, אמר לו טוב קח ולך. **ענה רבי יוסי ואמר, ומה עם שכר העבודה שעבדת בהם בפרך מאז ששבית אותם עד היום הזה,** איני זו מכאן עד שתפרע לי אותו, סוף דבר עשו חשבון ועלה לו שמונים מנה, הוכרח השר לשקול לו שמונים מנה, לקח רבי יוסי את הכסף ואת הילדים והלך לביתו.

מה הועילה לו עקשנותו - רק הפסד! כן האדם צריך לייזהר שלא להיות עקשן כי כן הוא דרכו של יצר הרע שיוצרו קראו רע שנאמר "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" משכנע את האדם שהבלי העולם ותענוגיו הם ערבים טובים ומתוקים ורק טובה תצמח לו אם ילך אחר תאוות בעוה"ז.

זמני היום בכולל בציון

שמואל הנביא

04:00-לימוד עד תפילת שחרית בנץ החמה
קריאה לציבור לחזק את המניין בנץ.

18:00-09:30 לימוד ככולל

13:00-מנחה גדולה

13:45 ארוחת צהרים

לקבלת העלון במייל הרשמו
akolshmuel@gmail.com

לתרומות, עמותת קול

שמואל, בנק לאומי. מ"ח:

66380035. סניף 905, רמת

אשכול.

קוד מוסד 49394 וכן

אפשרות העברה בביט:

0527335192

להעברת שמות לתפילה בחינם
דרך כתובת האתר, "כולל קבר
שמואל הנביא"

סיפורי ישועות מציון

שמואל הנביא

אחד המתפללים אצל שמואל הנביא זיע"א ביקש מהרב שיעשו את כל התהלים בכל יום לרפואת פלוני בן פלוני והלא הבטיח סכום כסף לכוללנו הקדוש שנמצא בתוך ציון שמואל הנביא. במשך חודשיים יום יום היינו מחלקים לכל אברכי הכולל תהלים מחולק ומזכירים את שמו לרפואה. השבוע ברוך ה' התבשרנו בנס הגדול שהתפללנו לרפואתו. וסיפר לנו ידידו שחבירו אדם מבוגר ונפל מגובה 6 וחצי מטר ונשברו כמה חוליות בגבו והרופאים כבר וויתרו עליו וביקשו להיפרד... וישתבח שמו התפילות אצל שמואל הנביא לא חוזרות ריקם אמר חברו היום הוא הולך כאחד העם....

חידושים על הפרשה

כל יהודי יש בידו לעשות תשובה

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו". פירש"י: והתרה בו. בא ללמד: תמיד הבחירה ביד בשר ודם, ויכול להתגבר על יצרו. וזה שאמרו והתרה בו, אע"פ שאני הכבדתי, עדיין הבחירה בידו. על דרך מה שאמרו (הגיגה טו.) שובו בנים שובבים חוץ מאחר, וכתב הרב מהרימ"ט בתשובותיו אורח חיים (סי' ח.) דעם כל זה היה לו לשוב. וזה רמז כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה, חוץ מציא (פסחים פו:). ע"ש. וכן כתב הרב ראשית חכמה (שער הקדושה פ"ז), ע"ש. והיינו דהבחירה בידו וגם לפרעה, הגם שהכביד את לבו, הוא יתברך השאיר הבחירה, אבל צריך להתגבר מאד על יצרו. וסמך לזה "ולמען תספר באזני בך ובן בנך", לומר דגם זה עיקר גדול, לספר מה שהפליא הקב"ה לעשות, דהבחירה תהיה ביד האדם, ואם יזכה, יכול להתגבר על יצרו. (נחל קדומים אות א.).

"בא אל פרעה כי אי הכבדתי את לבו" איתא במדרש הדא הוא דכתיב "כובד האבן ונטל החול וכעס אויל כבד משניהם". ביאר המדרש הגאון רבי יואל אונגר אב"ד פאקש (בדברי אגדה הנלווה לספר שו"ת ריב"א אבה"ז) כי יש בבנ"א ב' סוגים כמ"ש באבות, מהר לשמוע ומהר לאבד, וקשה לשמוע וקשה לאבד. והנה האבן קשה לעשות בו חריץ ורושם. אבל אם נעשה חריץ בו אז עומד לצנח. אולם בחול להיפך, כמעט נגע בו יד יעשה חריץ. אבל עד רגעים ולא יודע עוד מקומו. ובפרעה נזדמנו יחד ב' סוגי החסרונות. קשה כאבן עד שהאמין בה' ואמר ה' הצדיק. וכאשר הסתיר משה פניו שכה בקל. וזהו שאמר "כובד האבן" אבל יש לו מעלה וגם יינטל החול". ויש לו גם כן מעלה אבל "כעס אויל" זה פרעה קשה משניהם. היה קשה כאבן ורך כחול.

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה" בא' בגימטריא שלשה היינו הקב"ה משה ואהרן (עשרת זקנים). ד"א בא' גימטריא שלוש כלומר עוד ג' מכות אביא עליו ארבה חושך בכורות. (בעה"ט).

כשישראל מתוודים אפילו שבלבם אינם נכנעים נקרא תשובה

"כי אני הכבדתי את לבו וגו' למען שיתי אתי אלה בקרב" נבראה לבאר לשון הפסוק "בקרב", דהנה כשבן יחיד חוטא נגד אביו די לו שיכניע את עצמו לפני אביו ויודה לו שחטא, ואז ימחול לו אביו אע"פ שאינו שב מקירות לבו, ועל דרך שכתוב במשלי (טו, כג) "שמחה לאיש, ואין איש אלא הקב"ה (סוטה מב:) במענה פיו" ע"י הודאת פיו, כלומר כשישראל מתוודים אע"פ שבלבם אינם נכנעים לגמרי סגי, משא"כ בעבד לא סגי שמתוודה בפיו בלבד אלא צריך להיכנע באמת מקירות לבו. וגם כאן לא רצה הקב"ה שיכנע פרעה בפיו בלבד אלא רצה שייכנע מקירות לבו, ועל כן הרבה עליו באותו ובמפתים וביד החזקה כדי שיתחרט "בקרב" ויכנע מקירות לבו ולא רק בפיו.

"את לבו ואת לב" ראשי תיבות אלול, רמז דגם מי שכבד בעבירות כל השנה וחזר בתשובה, הקב"ה מקבלו בתשובה, ובלבד שיעסוק בתורה. וזהו "למען שתי אתני", קרי ביה אותיות, "בקרב" ולא משפה ולחוץ. (לקוטי קדמונים). ורמז נחל קדומים (אות ב) "אלה" אותיות "אהל", שלא תמוש תמוך האוהל.

"ולא יוכל לראות את הארץ" מהידוע (יומא עד:) שכל הסומים אוכלים ואינם שבעים, כך ארבה זה, ע"י שריבויים גורים שתחשך הארץ, גם הארבה לא יוכל לראות מה שהוא אוכל, והרי הוא אוכל כסומא בארובה ולא ישבע, וע"כ יאכל את כל אשר בשדה, ועוד לא ישבע עד שיכנס מן השדה גם אל הבתים "ומלאו בתיך וגו'". וז"ש "ולא יוכל לראות", היינו הארבה "את הארץ", ועי"ז יאכל את הכל, ולא ישבע עד אשר יבקש אה"כ גם אשר בבתים. (צדה לדרך בשם י"מ, הובא בחומת אנך).

"ויהי חושך על ארץ מצרים" (יבא) במדרש כיון שאמר הקב"ה להביא חושך הסכימו כולם. ואפשר כוונת המדרש פשוט, כי היו מקטרגים הרבה, הללו עע"ז והללו כו', ועל כל מכה היו מקטרגים כן, אך בחשך שמתו כל הרשעים כנודע, בזה הסכימו כולם כאחד.

פניני הלכה

בפרשה: "והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך" ובשאלה: האם בזמן הזה גם בעלי בתים יכולים להניח תפילין דרבינו תם או רק מי שמפורסם בחסידות? **תשובה:** בזמננו שנודע ונתפרסם שסברת רש"י וסברת רבינו תם שניהם אמת, ואלו ואלו דברי אלהים חיים טוב ונכון לחזק את העם שיניחו גם כסברת רבינו תם שלדברי רבינו תם מי שלא הניח כסברתו כאלו לא הניח תפילין, וראוי לחזק ולפרסם הדבר.

מקור הדין: בגמרא מנחות (לד:) ת"ר כיצד סודרן [סדר הנחתן] קדש לי, והיה כי יביאך מימין, שמע והיה אם שמע משמאל. והתניא איפכא, אמר אביי לא קשיא כאן מימינו של קורא כאן מימינו של מניח, והקורא קורא כסדרן. ופרש"י. הקורא קורא כסדרן: כסדר שהן כתובים בתורה מוקדם מוקדם ומאוחר מאוחר הילכך הא דקתני לעיל קדש והיה כי יביאך מימין מימינו של קורא קאמר דהשתא כשהוא קורא כדרכו מימינו לשמאלו ונמצא קוראן כסדרן, והא דתני איפכא דמשמע קדש והיה כי יביאך משמאל אמניח קאמר דהוא ימין של קורא. וכן כתב עוד רש"י בספר הפרדס (עמ' כג) שיש להניח כסדר שהם כתובות בתורה. וכן כתב הרמב"ם (פ"ג מהלכות תפילין הלכה ה) וכן השיב בשו"ת פאר הדור (סי' יט) לחכמי לונגל וכתבו התוס' במנחות שם (ד"ה והקורא), והרא"ש (הלכות תפילין סי' ה), שכן משמע במכילתא (סוף פרשת בא), דקתני התם, בדי מקומות מזכיר פרשת תפילין, קדש, והיה כי יביאך, שמע, והיה אם שמע וכו', והדר קתני כותבן כסדרן, ואם כתבן שלא כסדרן יגזור. וכתב הסמ"ג (עשין כב) ומרדכי ששלחו מכתב מארץ ישראל, שנפלה בימה שעל קבר יחזקאל ומצאו שם תפילין ישנים מאד, מסודרים הפרשיות כסדר רש"י, והרמב"ם, הזיזן דנהגו מימות קדם להניח תפילין כשיטת רש"י. אולם לעומתם דעת רבים מהפוסקים והגאונים כדעת רבינו תם בתוס' שם דהנחת היות באמצע. וכן דעת הראב"ד בהשגות פ"ג מהלכות תפילין הלכה ה), ובפירוש ספר יצירה, העיד שכן ראה בתלמוד ירושלמי קדשים [אשר נאבד מאיתנו, והיה בידי הראשונים] והביאו מרן החיד"א בשם הגדולים מעי ספרים ערך ירושלמי וכתב, שכן מבואר בתיקוני זוהר דף ט. בשם תלמוד ירושלמי וז"ל: ובגין דא אוקמה מרי דתלמודא ירושלמי היות באמצע. ועיין לרבינו יעקב הלוי ממרוש אחד מן הראשונים שהיה שואל מן השמים ומשיבים לו וכתב בשו"ת מן השמים (סי' ג), ששאל בשמים על כך, והשיבו לו: אלו ואלו דברי אלהים חיים, וכמחלוקת למטה כך מחלוקת למעלה, הקדוש ברוך הוא אומר היות באמצע כר"ת, וכל פמליא של מעלה אומרים היות כסדרן כרש"י וכו'. ע"ש. וכתב הטור אור"ח (סי' לד), שהרא"ש והרי"מ נהגו להחמיר להניח ב' זוגות תפילין. וכן כתב האגור (סי' נח) ורבינו שמשון בר צדוק בספר ברשב"ץ (סי' רעא) בשם הרי"מ. וכן כתב מרן הבית יוסף בשם סמ"ג והתורמו. ע"ש. גם המהר"ו (דרוש תפילין דרוש ו) כתב, שבזוהר פרשת פנחס ברעיא מהימנא (דף רנח ע"א) הזכיר שני הסברות דרש"י ורבינו תם, ושם אמרו כי תפילה דרבינו תם הם תפילין דעלמא דאתי, ותפילין דרש"י הם תפילין דהאי עלמא, וכו', וב' הסברות הם דברי אלהים חיים, שלא כדברי החושבים שסברא אחת היא האמת והאחרת בטילה, חלילה מלהאמין דבר זה. ע"ש. אלא, שמרן בב"י (סי' לד) סיים בתשובת מהרי"ל (סי' קלז) דשני זוגי תפילין לא חזינן רבנן קשישי רבותני דעבדי הכי וכו' וכמדומה הואיל ולא נהוג מיחזי כיוהרא ואין ליטול השם אלא מי שמוחזק ומפורסם בחסידות. ע"ש.

אלא, שכבר השיב על זה בשו"ת חיים שאל (סי' א) וז"ל: דהן אמת דלפי פשטן של דברים דהמניחים תפילין של ר"ת הוא משום ספק על זה כתב מרן דלא יניחם אלא המוחזק בחסידות דכיון דרוב העולם נהוג עלמא על פי רש"י והרמב"ם ופשטה הוראה בישראל ודאי הבא לחוש לדעת ר"ת וסיעתו ומניחם משום ספק לצאת בתפילין שהם כהלכה ואיך כרצועות. צריך שיהיה מוחזק בחסידות ואי לאו בר הכי הוא איכא יוהרא. ומהרי"ל כתב דבריו במנחת שהוא מחלוקת ותפילין של זה אינם כשרים לזה ועי"ז כתב דלא הוה נהוג המניחם צריך שיהיה מפורסם דמשמע דאי נהוגי שרי. וכל שכן בוגמינו דנדע ונתפרסם ששניהם כאחד טובים ויש קצת מניחין ודאי דשרי להניחם גם לדעת מהרי"ל. והביטוי וראה דאפילו בזמננו כתב מהרי"ל כמדומה דמיחזי כיוהרא ונקט לשון משופק אלמא דלא פשיטא ליה ואעיקרא הא דיוהרא דאתמר בש"ס לא אתמר אלא בדבר שהעושהו פטור בלי פקפוק כי ההיא דחתן פטור מק"ש ומלאכה בט"ב כמבואר בש"ס סי' פ' היה קורא. אבל בדבר דעושה לצאת ידי חובתו לא שייך יוהרא כמו בני"ד.

הרב אליהו רן צדק
סופר סת"ם ירא
שמיים: ספרי
תורה, תפילין [מומחה
לתפילין קטנות],
מזוזות מגילות, ועוד.
0542150287

מעוניינים בזוגיות טובה?
מתמחה ביעוץ זוגי
מסעם מכון י.נ.ר,
תעזור לכם.
לקביעת ייעוץ
054-5932520

לשאלות בענייני טהרה:
0527433394
0549031093

למסירת שמות, תרומות והקדשות בעלון:
טל: 0549031093

כולל יום שלם/החזקת אברך/תפילות 40 יום/פדין נפש/פיטום הקטורת במנין עם הכוונות/תיקון הכללי במנין/תיקון שבע כורתי ברית עם שופרות מסביב לציין/סעדי ואיושע-סעודות לאברכים ולמתפללים
מוקד הישועות
בציין הקדוש שמאל הנביא זיע"א
למסירת שמות להצלחה ולכל הישועות
0534100025